

Projekt Kyrkstäder i Norrbotten Älvsbyn och Piteå

I början på juni öppnades Kyrkstadsmuseet i Gammelgården i Öjebyn. Utställningen fanns tidigare i huset där S:t Mary finns idag och har nu fått en ny lokal och genomgått en restaurering. Utställningen berättar om kyrkan, kyrkstaden och kyrkstadsseden. Under perioden 28 juni – 6 augusti är museet öppet vardagar mellan kl. 10 – 17. Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

Nyhetsbrev Juni 2021

Piteå museum driver ett dokumentationsprojekt för att synliggöra länets kyrkstäder. I år är det kyrkstäderna i Älvsbyn, Öjebyn, Hortlax och Norrfjärden som är i fokus. Vi vill samla in berättelser och minnen som beskriver platsernas användning i nutid och dåtid. Vi vill även bidra till att kyrkstädernas bebyggelse bevaras för framtiden. Projektet finansieras av medel från Länsstyrelsen Norrbotten och Region Norrbotten. Varje månad publiceras ett nyhetsbrev för att berätta om vad som händer inom projektet. Det skickas ut till våra kontaktpersoner, sprids i nätverket omkring projektet och finns att ladda ner på Piteå museums hemsida.

Vad har hänt sedan sist?

Inom projektet har vi nu övergått till insamlingsfasen och de första intervjuerna har genomförts. Det är Sophie Nyblom som har träffat ett antal kyrkstugeägare i Öjebyn. Arbete med insamlingen och intervjuer kommer att pågå under perioden juni-augusti. En del intervjuer görs via telefon eller digitala kanaler och andra sker genom personliga möten.

Några av informanterna i Öjebyn är Eva Lundström (till vänster), Elisabeth Westerlund (nedre bilden till vänster) och familjen Berglund på bilden Jonas, Marica och Elmer Berglund (nedre bilden till höger).

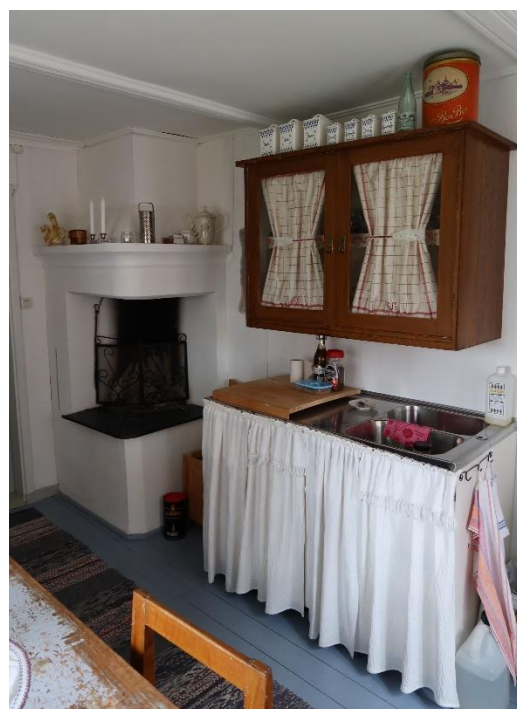
De har intervjuats om sin kammare och sina tankar om sitt ägande, kyrkstadsseden och kyrkstädernas framtid. Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

Projekt Kyrkstäder i Norrbotten Älvsbyn och Piteå

De informanter jag har träffat hittills har bjudit in mig till sina kamrar och det har varit den bästa miljön för våra möten. En lite ruggigare dag knastrade brasan i den öppna spisen medan vi pratade och en annan dag träffade vi på ett par turister från Malmö efter att vi hade avslutat vår intervju. De gick runt i kyrkstaden och fascinerades av miljön och jag fick möjlighet att se hur en spontan visning av en kammare går till. Elisabeth Westerlund frågade om de ville se hur det ser ut inne i en kyrkstuga och det tackade de genast ja till. Flera av dem jag har träffat har berättat att om har tid så brukar de bjuda in turister och besökare för att visa hur det ser ut inne i en kyrkstuga.

En sak som är fascinerande i kyrkstäderna är att alla kamrar är unika. De är olika till storlek, form och inredning. Vissa ägare omger sig med minnesföremål där varje föremål bär på en historia och har en anknytning till någon det kan vara mammas gardiner, farmors virkade duk eller en farfars klocka. Andra har medvetet sökt efter föremål och möbler på loppisar och second hand butiker för att hitta saker som ska passa in. Det är vanligt att möblerna följer med vid köpet och dagens ägare har kompletterat möblemanget utifrån sina egna behov och sitt inredningsintresse.

Interiörbilder från några av de stugor som vi fått besöka i samband med intervjuerna. Foto Sophie Nyblom, Piteå museum.

I Norrfjärdens kyrkstad har Anna Elmén Berg påbörjat arbetet med att se över vilka riktlinjer som finns för byggnaderna idag och vilket behov det finns av råd kring bebyggelsemiljön i deras kyrkstad. Hon har även varit involverad som rådgivare för några kyrkstugeägare som står inför att restaurera sina byggnader.

På gång inom projektet och i kyrkstäderna

Inom det här projektet kommer vi att intervjua ett antal ägare från varje kyrkstad men det finns även möjlighet att lämna skriftliga svar. Vi har tagit fram en frågelista som kan användas som inspiration, endera besvarar man alla frågor eller så skriver man en fri berättelse om sin kyrkstuga/kammare, sitt ägande, sina minnen från kyrkstaden eller sina tankar om framtiden. Vill man komplettera sin berättelse med bilder tar vi också gärna emot fotografier. Frågelistan följer med som bilaga i det här nyhetsbrevet och kommer även att finnas tillgänglig att ladda ner på vår hemsida.

I Älvsbyns kyrkstad är det sommaröppet i kyrkstugan på Telefonistgränd 39 där det säljs glass och kaffe. Det kommer att vara öppet måndag till fredag mellan kl.11-15 från 28 juni till 29 juli. Så passa på att göra en utflykt till Älvsbyn under juli.

I Öjebyn håller Kyrkstadsmuseet öppet vardagar kl. 10-17 under perioden 28 juni – 6 augusti. Piteå museum arrangerar guidade turer i Öjebyn vecka 27. Turerna genomförs tis-fre och börjar kl. 13.00 och pågår en 1,5 timme. Samlingsplats är minnesstenen vid S:t Mary och guidningen kostar 50 kr som kan betalas med swish på plats. Det är begränsat antal platser så anmäler er gärna på förhand till museet, 0910-126 15.

Läs mer om våra sommarprogram på vår hemsida [Piteå museums guidningar](#)

Trevlig sommar önskar Anna, Emeli och Sophie

Har ni frågor om projektet eller tips på personer som skulle vara lämpliga som informanter hör gärna av er till Sophie Nyblom, tel. 0911-126 15, sophie.nyblom@piteamuseum.nu

Ni kan läsa mera om projektet på vår hemsida:

[Kyrkstäder i Norrbotten: Älvsbyn och Piteå - Piteå Museum \(piteamuseum.nu\)](http://Kyrkstäder%20i%20Norrbotten:%20Älvsbyn%20och%20Piteå%20-%20Piteå%20Museum%20(piteamuseum.nu))

Projekt Kyrkstäder i Norrbotten Älvsbyn och Piteå

Övre raden: Kyrkstaden i Hortlax och Öjeby kyrkstad
Nedre raden: Kyrkstaden i Norrfjärden och Älvsbyns kyrkstad

FRÅGELISTA

Projekt Kyrkstäder i Norrbotten – Älvsbyn och Piteå

Piteå museum kommer under 2021 att genomföra en etnologisk dokumentation av kyrkstäderna i Älvsbyn, Öjebyn, Hortlax och Norrfjärden som är i fokus. Vi vill samla in berättelser och minnen som beskriver platsernas användning i nutid och dåtid. Vi vill även bidra till att kyrkstädernas bebyggelse bevaras för framtiden. Projektet finansieras av medel från Länsstyrelsen Norrbotten och Region Norrbotten.

Insamlingen kommer främst att ske genom kvalitativa intervjuer med ägare till kyrkstugor men det finns även möjlighet att lämna in skriftliga svar till museet. Alla svar är värdefulla och du kan använda bifogad frågelista som stöd för dina svar. Du väljer själv vilka frågor du vill besvara och hur omfattande svar du vill ge. Du kan berätta om hur du använder kyrkstaden idag eller hur du nyttjat den tidigare. Dina svar kommer att arkiveras i Piteå museums arkiv i anslutning till det övriga material som samlas in under projektet.

Det material som samlas in kommer att bidra till att skapa en mer mångfacetterad och nyanserad bild av kyrkstäderna. En bild som är skriven ur ett inifrån perspektiv, berättad av er som använder platsen och av er som kan berätta om dess historia, funktion och betydelse.

Du kan svara genom att skicka ditt svar med post till Piteå museum, Storgatan 40, 941 32 PITEÅ. Det går också bra att skicka in svaren digitalt till e-post sophie.nyblom@piteamuseum.nu, ange ”Frågelista Kyrkstäder Norrbotten” som rubrik.

Har du frågor om projektet hör gärna av er.

Sophie Nyblom

Antikvarie, etnolog

tel. 0911-126 15

e-post: sophie.nyblom@piteamuseum.nu

Frågelista Kyrkstäder i Norrbotten

Uppgiftslämnare

Namn:

Födelseår:

Telefon:

Adress:

E-post:

Kyrkstad:

1. Hur kommer det sig att du äger en kyrkstuga/kammare?

- Vad är det för byggnad du äger och hur länge har du haft den? Vad vet du om dess historia?
- Hur kom stugan eller kammaren i din ägo? Varför ville du äga en kyrkstuga/kamma?
- Hur är din stuga/kammare inredd?
- Hur ser du på din roll som ägare av en kyrkstuga/kammare – vilket ansvar har du för dess bevarande?

2. Hur ser ditt kyrkstadsliv ut?

- Hur ofta besöker du kyrkstaden? Är det vid särskilda tillfällen? Besöker du kyrkstaden under kyrkhelger
- Hur ser ett vanligt besök i kyrkstaden ut? Beskriv gärna detaljerat hur ett besök ser ut.
- Hur har ditt eller din familjs nyttjande av kyrkstaden sett ut under olika perioder och hur har det förändrats över tid?
- Hur används kyrkstaden idag och finns det en levande kyrkstadssed? På vilket sätt tar den sig uttryck? Vilka traditioner lever kvar och vilka har försvunnit eller förändrats? Finns det nya traditioner?

3. Kyrkstaden som kulturmiljö/kulturarv

- Vilken funktion har kyrkstaden/kyrkstugorna för närområdet och för kommunen?
- Används kyrkstaden av andra än de som äger stugor? På vilket sätt?
- Kunde miljön utvecklas mer ur t.ex. turismnäringens perspektiv eller finns det andra användningsområden?

4. Kyrkstadens framtid

- Vad önskar du för framtiden och hur skulle du vilja att kyrkstaden användas i framtiden?
- Vad anser du behövs för att skapa en levande kyrkstad?
- Vad tror du kommer att hända med din stuga/kammare i framtiden?

5. Kyrkstadens betydelse för dig

- Vad betyder platsen för dig?
- Vilka känslor väcker kyrkstaden hos dig?